
Svenska institutets remissvar avseende SOU 2023:59

Svenska institutets uppdrag

Svenska institutet har i uppdrag att sprida information och kunskap om Sverige, främja svenska intressen internationellt samt bidra till långsiktiga relationer mellan Sverige och andra länder.

I uppdraget ingår enligt instruktion att främja Sverige som kunskapsnation genom att informera om svensk högre utbildning, forskning och innovation samt marknadsföra svensk högre utbildning i andra länder.

Svenska institutets yttrande avseende utredningens övergripande förslag

Svenska institutet delar den problembild som presenteras i utredningen. Sveriges nuvarande system för forskning och innovation behöver i ökad utsträckning anpassas till de förutsättningar och krav som finns idag. Problembilden som presenteras i utredningen går i linje med de slutsatser som presenteras i SNS-rapporten *Ändra allt!? En högskolepolitik för vår tid* (Mats Benner, Sylvia Schwaag Serger).

Svenska institutet har inga synpunkter i sak avseende de två alternativa myndighetsstrukturer (inklusive uppdrag, medel och årsarbetskrafter) som presenteras i utredningen.

Svenska institutets yttrande gällande Science diplomacy och främjande av Sverige som kunskapsnation

Svenska institutet delar utredningens slutsats om behovet av att i ökad utsträckning bygga jämlika forskningssamarbeten för att behålla och stärka relationen mellan Sverige och andra länder (så kallad Science diplomacy). Svenska institutet har sedan myndigheten grundades 1945 arbetat för att bygga och förvalta Sveriges relationer med andra länder genom exempelvis finansiering av stipendieprogram, utbyten och samarbeten. Studier visar att personer som på olika sätt har erfarenhet av Sverige också tenderar att ha en positiv bild av Sverige.

Sverige har enligt Nation Brands Index 2023 även ett högt anseende internationellt inom området forskning och innovation, vilket ger goda förutsättningar för en förstärkt satsning på området. SI föreslår därför att regeringen överväger att inrätta en roll som ambassadör för Science Diplomacy för att stärka det svenska främjandearbetet inom vetenskapsdiplomati. I en rapport som STINT publicerade 2022 om vetenskapsdiplomati inom och för Sverige konstaterades att det svenska arbetet med Science Diplomacy är fragmenterat och att frågan har ägnats förhållandevis lite

uppmärksamhet. Med hänsyn till den position som Sverige besitter som kunskapsnation internationellt, de utmaningar som finns i förhållande till frågor om ansvarsfull internationalisering och den potential som finns för svenska aktörer inom innovationssystemet och kunskapsintensivt näringsliv att stärka sin position internationellt bedömer SI att det vore värdefullt med en formell diplomatisk resurs för Science Diplomacy. Befattningen kan innehas av både karriärdiplomater som personer inom akademien.

Svenska institutet arbetar idag proaktivt för att främja Sverige som innovations- och kunskapsnation. SI har i samarbete med Business Sweden och med flera Team-Sweden-aktörer tagit fram kommunikationsmaterial för att myndigheter, utlandsmyndigheter, lärosäten, svenska regioner och intresseorganisationer ska ha verktyg för att på olika sätt främja Sverige inom dessa områden. Svenska institutet stöttar även svenska lärosäten genom att attrahera presumtiva studenter till Sverige via digitala plattformen Study in Sweden och internationella studentmässor, både online och offline.

Det finns behov av att komplettera Svenska institutets breda främjande med ett mer specialiserat, kopplat till specifika ämnesområden – för att ytterligare förtydliga Sveriges expertis inom exempelvis life science, grön omställning etcetera. Förslaget i utredningen om att ge en framtida myndighet för strategisk forskning ett uppdrag att främja Sverige som kunskapsnation möjliggör därmed ett mer komplett stöd till lärosäten och ambassader att nå ut internationellt till strategiskt viktiga målgrupper. Svenska institutets roll i att främja Sverige som kunskapsnation visavi en eventuell framtida myndighet för strategisk forskning behöver dock förtydligas för att minska risken för överlapp i ansvar.